

Палата „Емануел Чучков“
ул. Јордан Мијалков
П.Фах 249
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: +389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzt@dzt.gov.mk
www.dzt.gov.mk

Број:09-198/1

Дата: 01.02.2018

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Извршивме ревизија на финансискиот извештај за приходите и расходите, заедно со ревизија на усогласеност на Демократска партија на Албанците - ДПА за избор на пратеници во Собранието на Република Македонија – предвремени парламентарни избори - изборна кампања 2016. Финансискиот извештај, предмет на ревизија го опфаќа периодот од 21.11.2016 до 17.07.2017 година.

Изразено е мислење без резерва како за вистинитоста и објективноста на финансискиот извештај за приходите и расходите на политичка партија Демократска партија на Албанците – за предвремени парламентарни избори 2016, така и за усогласеност на активностите, финансиските трансакции и информации со релевантната законска регулатива, упатствата и воспоставените политики.

Со извршената ревизија на финансискиот извештај, не констатиравме состојби кои ќе влијаат врз мислењето за финансискиот извештај.

Истакнуваме дека во Изборниот законик утврдивме системски слабости кои се однесуваат на:

- уредено е дека изборната кампања меѓу другото може да се финансира и од членарина на политичката партија, но не е дефинирано од кој известувачки период може да се користат наплатените членарини на политичката партија ниту пак е уреден начинот на известување за наплатените членарини,
- постои потреба од законско регулирање за начинот на плаќање на неплатените обврски, во случаи кога во вкупниот финансиски извештај се прикажани повеќе расходи од приходи и начинот на постапување со неискористените средства на трансакциската сметка за изборната кампања,
- потребно е да се изврши усогласување на одредбите во членовите 71, 85 и 86 во Изборниот законик поврзани со роковите за затварање на трансакционата сметка, изготвување и доставување на вкупниот финансиски извештај, рокот

**ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА НА АЛБАНЦИТЕ -
ЗА ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

- за уплата на донациите и рокот за уплата на надоместокот за учество во изборната кампања од Буџетот на РМ,
- постои потреба од доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврска и за правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да доставуваат извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ и
 - потребно е да се воспостави мониторинг на платеното политичко рекламирање преку електронските медиуми (интернет порталите) како и пропишување на обврска истите да изготвуваат и доставуваат извештај за искористен рекламен простор и средствата кои се платени или се побаруваат по тој основ.

Надлежните институции потребно е да преземат активности за надминување на утврдените системски слабости.

Од страна на овластеното лице на субјектот, не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложениот финансиски извештај на страна 11 заедно со ревизија на усогласеност на Демократска партија на Албанците – ДПА - за предвремени парламентарни избори 2016, кој се состои од финансиски извештај за приходите и расходите за периодот од 21.11.2016 до 17.07.2017 година и преглед на значајни политики и објаснувачки белешки кон финансискиот извештај.
- 1.2. Ревизијата на финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 23 од Законот за државната ревизија.
- 1.3. Финансискиот извештај од точка 1.1. на овој извештај, е одговорност на политичката партија Демократска партија на Албанците – ДПА – за предвремени парламентарни избори 2016, застапувана од:
 - Мендух Тачи, овластено лице.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај којшто е ослободен од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки; избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.4. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансискиот извештај од точка 1.1., врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансискиот извештај се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Оваа одговорност вклучува извршување на постапки за добивање ревизорски доказ за тоа дали приходите и трошоците на учесникот во изборната кампања се користени за планираните намени утврдени од страна на законодавецот. Таквите постапки вклучуваат и проценка на ризикот од неусогласеност.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме

етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансискиот извештај со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефективноста на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансискиот извештај. Веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

2. Цели, заснованост и период на вршење на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансискиот извештај е ослободен од материјално погрешни прикажувања без разлика дали е резултат на измами или грешки и да изрази мислење за тоа дали финансискиот извештај е изготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансискиот извештај и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансискиот извештај е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансискиот извештај се во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

2.2. Финансискиот извештај кој е предмет на овој извештај е составен според применливата рамка за финансиско известување во Република Македонија.

2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 11.09.2017 до 06.10.2017 година кај политичка партија Демократска партија на Албанците – ДПА – за предвремени парламентарни избори 2016, од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со овластеното лице на учесникот во изборната кампања, одржан на ден 27.11.2017 година.

Во текот на ревизијата не се констатирани состојби кои ќе влијаат врз мислењето за финансискиот извештај.

Од страна на овластеното лице на субјектот, не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор број 09-69/8 од 20.12.2017 година.

4. Ревизорско мислење

Мислење за финансиски извештај

Според наше мислење, финансискиот извештај за приходите и расходите на Демократска партија на Албанците – ДПА – изборна сметка 2016 година го претставува вистинито и објективно, во сите материјални аспекти, резултатот на финансиските активности за периодот од 21.11.2016 до 17.07.2017 година, во согласност со применливата рамка за финансиско известување.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансискиот извештај за приходите и расходите на Демократска партија на Албанците – ДПА – изборна сметка 2016 година, во сите материјални аспекти, се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

5. Останати прашања

5.1. Финансирање од членарини

5.1.1. Согласно одредбите на член 83 став 2 алинеја 1 од Изборниот законик, изборната кампања меѓу другото може да се финансира и од членарина на политичката партија. Со наведената одредба не е дефинирано од кој известувачки период може да се користат наплатените членарини на политичката партија, ниту пак е уреден начинот на известување за наплатените членарини и нивното користење во претходните периоди. Во отсуство на уредување на овие состојби оневозможено е ревидирање и потврдување дека пренесените средства припаѓаат на средствата со кои е дозволено да се финансира изборната кампања или не. За надминување на утврдената состојба потребно е да се преземат активности за доуредување на

истите во Изборниот законик и Законот за финансирање на политичките партии.

5.2. Неплатени обврски и вишок на средства од изборна кампања

5.2.1. Ревизијата смета за неопходно да укаже дека постои потреба од законско дорегулирање за надминување на следниве состојби:

- начинот на плаќање на неплатените обврски, во случаи кога во вкупниот финансиски извештај се прикажани повеќе расходи од приходи и
- начинот на постапување на учесниците во изборната кампања со неискористени средства на трансакциската сметка за изборната кампања, имајќи во предвид дека Изборниот законик во член 85 став 5 предвидува постапување само на организаторот на изборната кампања на група избирачи, каде е уредено дека вишокот на собраните средства на сметката за изборна кампања го подаруваат во добротворни цели.

5.3. Рокови во Изборниот законик

5.3.1. Со одредбите од член 71 од Изборниот законик уредено е дека заради прибирање на средства за финансирање на изборната кампања, учесникот во изборната кампања пред надлежниот орган задолжително обезбедува ЕДБ со назнака „за изборна кампања“ и отвара трансакциска сметка кај носител на платниот промет. На оваа трансакциска сметка се депонираат сите средства добиени од правни или физички лица кое се наменети за финансирање на изборната кампања и истите не можат да се користат за друга намена. Согласно наведениот член од Изборниот законик, учесникот во изборната кампања е должен да ја затвори трансакциската сметка во рок од три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати.

Во член 85 од Изборниот законик уредено е дека учесникот во изборната кампања е должен веднаш, а најдоцна во рок од 30 дена од денот на затварање на трансакциската сметка да поднесе вкупен финансиски извештај за изборната кампања. За учесниците во изборната кампања предвидени се надоместоци во висина од 15 денари по добиен глас, што согласно член 86 од Изборниот законик следуваат на учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати се избрани, како и на учесниците во изборната кампања од чии листи на кандидати не е избран кандидат ако освоиле најмалку 1,5% од вкупниот број гласови од излезените граѓани на ниво на Републиката. Овој надоместок се исплаќа од Буџетот на Република Македонија, односно од буџетот на општината и на градот Скопје, најдоцна во рок од три месеца по поднесувањето на финансискиот извештај за изборната кампања врз основа на извештајот на Државната изборна комисија за спроведените избори. Надоместокот на трошоците за избори се определува со одлука на Собранието,

советот на општината и на градот Скопје.

Констатиравме дека постои неусогласеност помеѓу утврдените рокови за затворање на трансакциските сметки, поднесување на финансиските извештаи за изборната кампања и исплата на средствата од Буџетот на Република Македонија. Наведената состојба придонесува за различно постапување на учесниците во изборната кампања, поради што некои од нив трансакциските сметки ги оставиле активни се до исплатата на надоместокот, додека други ги затвориле сметките во законски утврдените рокови, при што се соочиле со проблеми при уплатата на предвидениот надоместок за учество во изборната кампања, односно истиот е уплатен на сметката за редовно работење на политичката партија.

5.3.2. Исто така согласно член 71 став 6 од Изборниот законик, донациите за финансирање на изборната кампања можат да се уплатуваат исклучиво на трансакционата сметка најдоцна до рокот определен за доставување на финансискиот извештај за финансирање на изборната кампања утврден во член 85 став 1 од овој закон. Од причина што рокот за затворање на трансакционата сметка е три месеци од денот на објавување на конечните изборни резултати, а поднесувањето на вкупниот финансиски извештај е во рок од 30 дена од затворањето на трансакционата сметка, уплатата на донациите до рокот определен за доставување на финансиски извештај не може да се реализира, бидејќи сметката за изборна кампања ќе биде затворена.

Поради наведеното во точките 5.3.1. и 5.3.2. постои потреба да се изврши доуредување и усогласување на наведените одредби во Изборниот законик поврзани со роковите за: затворање на трансакционата сметка, изготвување и доставување на вкупниот финансиски извештај, рокот за уплата на донациите и рокот за уплата на надоместокот за учество во изборната кампања од Буџетот на РМ.

5.4. Рекламни паноа и билборди

5.4.1. Согласно член 78-а од Изборниот законик дозволено е политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања и на рекламни паноа и билборди. Заради соодветна примена на одредбите од овој член донесено е „Упатство за постапување по член 78-а од Изборниот законик¹„ и „Појаснување за примена на член 78-а, став 7 од Изборниот законик²„, со кои дадени се одредени појаснувања во однос на максималниот број на рекламните паноа и билборди кои можат да се користат за политичко рекламирање, како и начинот и

¹ Државна изборна комисија број 08-2943/1 од 04.11.2016 година

² Државна изборна комисија број 08-3296/1 од 21.11.2016 година

критериумите за распределба на правото на закуп на истите од страна на учесниците во изборната кампања.

Со член 85-а од Изборниот законик пропишана е обврска за радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи Извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа.

И покрај тоа што закупот на рекламни паноа и билборди претставува платено политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, во Изборниот законик не е пропишана обврска правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје да изготват и достават извештај за искористените рекламни паноа и билборди и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа, поради што отежнато е потврдувањето на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди.

За надминување на утврдената состојба односно овозможување на поголем степен на контрола на исплатените средства за закуп на рекламни паноа и билборди, како и зголемување на транспарентноста на вкупното и поединечното политичко рекламирање на учесниците во изборната кампања, потребно е надлежните органи да преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во делот на пропишување на обврската за доставување на извештај за искористените рекламни паноа и билборди од страна на правните лица кои стопанисуваат со рекламните паноа и билборди, општините во Република Македонија и градот Скопје.

5.5. Мониторинг на платено политичко рекламирање

5.5.1. Согласно член 76-в од Изборниот законик Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија е должна да го следи изборното медиумско претставување и програмскиот сервис на радиодифузерите и електронските медиуми (интернет порталите) во Република Македонија од денот на распишувањето на изборите до завршување на гласањето на денот на одржувањето на изборите и седмично да доставува извештаи до ДИК.

За начинот на следење/мониторирање на изборите, донесена е Методологија за мониторинг на изборното медиумско претставување преку радио и телевизиските програмски сервиси за време на изборните процеси³, со која се дефинирани начинот на мониторирање, изборот на примерок, како и периодот на мониторирање.

Имајќи предвид дека Агенцијата врши целосно мониторирање на политичкото

³ 01-111/1 од 05.01.2016 Агенција за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

рекламирање само над националните телевизии, додека регионалните и локалните радиодифузери се опфатени во примерок, сметаме дека потребно е да се изврши усогласување на донесената Методологија, согласно обврските за мониторинг предвидени во Изборниот законик.

Исто така и покрај законската обврска, со Методологијата не е опфатено и следењето на електронските медиуми, односно интернет порталите.

Од страна на Агенцијата објавен е став⁴ каде е истакнато дека во изборниот процес, нема да се врши надзор врз изборното медиумско претставување на интернет порталите бидејќи не постојат предуслови за истото, а кои произлегуваат поради:

- законски недефиниран поим на „интернет портали“;
- непостоење регистар на интернет портали;
- широк опфат на правни субјекти согласно Класификацијата на дејности што се применува во Централниот Регистар;
- постоење на портали кои се регистрирани како здруженија на граѓани или се регистрирани со друга дејност.

Имајќи го во предвид наведеното, ревизијата смета дека потребно е да се преземат активности за доуредување на одредбите на законските решенија со цел надминување на претходно наведените слабости и овозможување на непречено вршење на мониторинг и контрола над електронските медиуми (интернет порталите).

Со член 85-а од Изборниот законик пропишана е обврска за радиодифузерите и печатените медиуми во Република Македонија да изготват и достават до надлежните органи „Извештај за рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа,“. Согласно наведеното, електронските медиуми (интернет порталите) немаат обврска да го достават погоре наведениот извештај до надлежни институции, поради што отежнато е потврдувањето на рекламниот простор искористен од секој од учесниците во изборната кампања како и средствата кои се платени или се побаруваат по таа основа. Имајќи предвид дека Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги на Република Македонија не врши надзор врз изборното медиумско претставување преку електронските медиуми (интернет порталите) кои истовремено немаат законска обврска за доставување на погоре наведениот извештај, ревизијата смета дека потребно е да се преземат активности за доуредување на одредбите од Изборниот законик во однос на пропишување на обврска за изготвување и доставување извештај за искористениот простор и за средствата кои се платени или се побаруваат по наведениот основ и за електронските медиуми (интернет порталите).

⁴ http://avmu.mk/wp-content/uploads/2017/07/Stav_na_Agencijata.pdf

**ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА НА АЛБАНЦИТЕ -
ЗА ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА НА АЛБАНЦИТЕ - ЗА ПРЕДВРЕМЕНИ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ 2016			
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА ПЕРИОД ОД 21.11.2016 ДО 17.07.2017 ГОДИНА			
			во 000 денари
Опис на позицијата	Образло- жение		21.11.2016 - 17.07.2016
Приходи			
Приходи од донации	3.1.1.		935
Останати приходи	3.1.2.		456
Вкупно приходи			1.391
Расходи			
Издатоци за реклама и пропаганда	3.2.1.		1.755
Услуги за копирање печатење и издавање	3.2.2.		79
Изнајмување на простор и опрема	3.2.3.		269
Провизија на платниот промет	3.2.4.		4
Вкупно расходи			2.107
Вкупни приходи - Вкупни расходи	3.3.		(716)